

Advies nr. 28/2008 van 3 september 2008

Betreft: Advies betreffende de mededeling van gegevens met betrekking tot strafrechtelijk veroordeelde personen (A/2008/031)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVP"), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van de Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen ontvangen op 24/07/2008;

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans;

Brengt op 03/09/2008 het volgend advies uit:

A. INLEIDING

1. Op 22 juli 2008 heeft de Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen de Commissie verzocht om advies uit te brengen inzake de mededeling van gegevens met betrekking tot strafrechtelijk veroordeelde personen.
2. Het gebeurt blijkbaar meer en meer dat de Minister van Justitie om uitleg wordt gevraagd, hetzij door parlementsleden in het kader van de uitoefening van hun parlementaire controle (interpellatie en parlementaire vragen), hetzij door de pers over bepaalde beslissingen die worden genomen met betrekking tot veroordeelde personen. Hierbij komen gegevens ter sprake die betrekking hebben op de veroordeling zelf, de feiten, en de voorwaarden verbonden aan de beslissing over de uitvoering van de straf. De Minister van Justitie vraagt dan ook bij hoogdringendheid het standpunt van de Commissie, in het bijzonder omtrent enerzijds de verhouding tussen de problematiek van de privacybescherming en het recht op informatie binnen de uitoefening van de parlementaire controle en anderzijds het recht op informatie in hoofde van de pers. De Commissie doet hiernavolgend bij hoogdringendheid uitspraak, rekening houdend met de informatie waarover zij beschikt.

B. TOEPASSELIJKE REGLEMENTERINGEN

3. Aangezien er persoonsgegevens worden verwerkt is de WVP van toepassing. Daarnaast kan worden verwezen naar de reglementen van Kamer en Senaat, welke respectievelijk onder de artikelen 122 en 69 de controle –en informatiefunctie behandelen.

C. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

4. De adviesaanvraag behelst het recht op informatie binnen de uitoefening van de parlementaire controle en het recht op informatie in hoofde van de pers. De Commissie kan geen interpretatie doen aangaande de draagwijdte van deze rechten, noch de verhouding vastleggen van het ene recht (privacybescherming) ten aanzien van het andere (recht op informatie). Het kan ter zake geen als algemeen geldende regel uitspraak doen vermits twee grondrechten gewaarborgd zowel door het EVRM als de Grondwet - met name enerzijds het recht op informatie en de goede werking van de parlementaire democratie en anderzijds het recht op privacy – tegenover elkaar staan. Er is a priori geen reden om het ene recht boven het andere te kiezen. De vraag die de Minister stelt betreft dan ook een feitenkwestie, dat telkens geval per geval zal dienen te worden beoordeeld. De Commissie kan dan ook niet veel meer doen dan hiernavolgend enkel de principes van de

respectievelijke rechten te trachten te schetsen en te trachten enkele richtsnoeren mee te geven.

C.1. PRIVACYBESCHERMING VS. HET RECHT OP INFORMATIE VANWEGE HET PARLEMENT

5. Elk parlementslid kan schriftelijke of mondelinge vragen stellen aan een minister. Deze vragen kunnen dienen tot opheldering van bepaalde juridische problemen, tot het bekomen van informatie of tot het aansporen van bepaalde handelingen.¹ Vragen die betrekking hebben *op een persoonlijk geval* of een zuiver particulier belang, zijn onontvankelijk, overeenkomstig artikel 122 van het Kamerreglement en artikel 69 van het reglement van de Senaat.
6. Hoewel de Commissie niet bevoegd is om uitspraak te doen over de draagwijdte van voormelde bepaling, kan men argumenteren dat de Minister zich op deze bepaling zou kunnen steunen wanneer vragen gesteld worden of interpellaties gehouden worden die één welbepaalde persoon betreffen. De Minister kan zich daarop steunen maar is dat uiteraard niet verplicht. Het fundamenteel recht op informatie (van de parlementsleden in de uitoefening van hun ambt of van het publiek in het algemeen) kan rechtvaardigen dat de Minister ook in een persoonlijk geval toch bepaalde informatie weergeeft die hij relevant acht.
7. Overeenkomstig artikel 8 WVP is de verwerking van persoonsgegevens inzake onder meer geschillen voorgelegd aan hoven en rechtbanken principieel verboden. De adviesaanvraag vanwege de Minister betreft bepaalde beslissingen met betrekking tot veroordeelde personen, hetgeen gerechtelijke gegevens in de zin van artikel 8 WVP uitmaken.
8. Op dit verbod om gerechtelijke persoonsgegevens te verwerken, bestaan enkele uitzonderingen, opgesomd in artikel 8, §2. Het verbod is onder meer niet van toepassing op verwerkingen onder toezicht van een openbare overheid indien de verwerking noodzakelijk is voor de uitoefening van hun taken. Deze passage lijkt de Commissie van toepassing te zijn op de verwerking van gerechtelijke gegevens door de Minister. Belangrijk element hierbij is dat deze verwerking *noodzakelijk* moet zijn voor de uitvoering van zijn taken. Opnieuw zien we echter dat dit oordeel een louter opportunitieoordeel uitmaakt, dat niet tot de bevoegdheid van de Commissie behoort. Het is inderdaad niet aan de Commissie om een oordeel te vellen op welke wijze een Minister zijn politiek mandaat invult en ondermeer op welke wijze hij zijn beleid ten overstaan van het parlement uiteenzet en verdedigt in het

¹ ALEN, A., MUYLLE, K., Compendium van het Belgisch staatsrecht, Kluwer, 2003, p. 153, nr. 169.

kader van het parlementaire controlerecht. In dit verband kan worden verwezen naar de opmerking onder punt 5 : behoort het antwoorden op parlementaire vragen die betrekking hebben op een persoonlijk geval tot de uitvoering van de taken van de Minister ? Opnieuw komt het de Commissie voor dat een éénduidig antwoord niet mogelijk is en alles afhangt van de feitelijke omstandigheden.

C.2. PRIVACYBESCHERMING VS. HET RECHT OP INFORMATIE VANWEGE DE PERS

9. Artikel 3, §3 WVP regelt de verhouding tussen de privacybescherming en het recht op informatie vanwege de pers ingeval van een verwerking van gerechtelijke gegevens. Overeenkomstig deze bepaling is artikel 8 WVP (verbod op verwerking gerechtelijke persoonsgegevens) niet van toepassing op verwerkingen van persoonsgegevens voor uitsluitend journalistieke doeleinden wanneer de verwerking betrekking heeft op persoonsgegevens die kennelijk publiek zijn gemaakt door de betrokken persoon of die in nauw verband staan met het publiek karakter van de betrokken persoon of van het feit waarin die persoon betrokken is. Zodoende kunnen journalisten bijvoorbeeld een artikel schrijven over een assisenproces, zonder een inbreuk te maken op artikel 8 WVP.
10. In welke mate is de Minister van Justitie nu genoodzaakt om in te gaan op vragen vanwege de pers over bepaalde beslissingen die worden genomen met betrekking tot veroordeelde personen ? Voor een antwoord hierop kan worden verwezen naar hetgeen reeds werd gesteld onder punt 8 : in hoeverre behoort het antwoorden op persvragen die betrekking hebben op een concreet dossier van een veroordeelde tot de uitvoering van de taken van de Minister ? Opnieuw komt het de Commissie voor dat een éénduidig antwoord niet mogelijk is en alles afhangt van de feitelijke omstandigheden.
11. Er moet natuurlijk absoluut worden verwezen naar het principe van de openbaarheid van de uitspraak, zoals verwoord in artikel 149 GW: het (vonnis) wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Deze bepaling heeft tot doel een openbaar toezicht over de gevelde beslissing mogelijk te maken². In zekere zin zijn met andere woorden alle gegevens die de rechter in openbare terechtzitting heeft uitgesproken reeds openbaar en moet ongetwijfeld worden aangenomen dat het privacyaspect hier niet meer of althans veel minder speelt. De verplichting een vonnis in het openbaar uit te spreken, doet niet automatisch een recht ontstaan in hoofde van een journalist tot het bekomen van een kopie van een vonnis. Op het principe van de openbaarheid van de uitspraak kan geen beroep worden gedaan door een journalist om specifieke informatie omtrent een bepaalde veroordeelde, bijvoorbeeld zijn

² Cass. 9 oktober 1959, Arr. Cass. 1960, 115, concl. R. Hayoit de Termicourt.

strafregister of gevangenisdossier, te bekomen. Wel is het een gangbare praktijk dat journalisten aanwezig zijn bij de uitspraak van het vonnis dat in het openbaar en volledig moet voorgelezen worden waardoor derhalve de pers reeds over zeer gedetailleerde persoonlijke gegevens beschikt of zou kunnen beschikken. Wanneer derhalve de Minister zich beperkt tot die gegevens die de rechter in zijn vonnis heeft opgenomen en die hij in openbare zitting moet uitspreken lijkt zich niet onmiddellijk een privacyprobleem te stellen.

C.3. SLOTOPMERKINGEN :

12. Artikel 4 WVP bepaalt dat persoonsgegevens eerlijk en rechtmatig moeten worden verwerkt, en voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verkregen. Zij moeten ter zake dienend zijn en niet overmatig, en niet langer bewaard dan nodig voor de nagestreefde doeleinden. De verantwoordelijke voor de verwerking heeft de plicht om voor de naleving van voormelde principes zorg te dragen.

13. Er moet ook herinnerd worden aan het grondwettelijke beginsel van de scheiding der machten, en de onafhankelijkheid van de gewone rechter: artikel 151, §1, van de G.W. erkent uitdrukkelijk de onafhankelijkheid van de gewone rechter in de rechtsprekende functie. Het komt dan ook wellicht niet in de eerste plaats aan een Minister, maar wel aan de magistratuur zelf toe om een vonnis toe te lichten. Voor wat betreft de contacten van de magistratuur met de pers, kan ten titel van voorbeeld worden verwezen naar artikel 57, §3 van het wetboek van strafvordering. De figuur van de persmagistraat van zowel de zetel of het parket zijn goed gekend en ingeburgerd. Wellicht kan de Minister in een aantal gevallen ook naar deze figuur verwijzen.

14. Als mogelijk baken tot slot zou men kunnen stellen dat wanneer een "persoonlijk geval" de uiting is of kan zijn van een meer legistiek, beleidsmatig of structureel probleem of vraagstuk, dat de Minister dan met meer recht en rede (meer) persoonlijke informatie kan vrijgeven, precies omdat het individuele geval overstegen wordt en het antwoord van de Minister de parlementsleden, het publiek en de pers meer inzicht geeft in de wijze van functioneren van de instellingen, de toepasselijke regels en het beleid dat daarbij gevoerd wordt. Maar het zal wederom de Minister zelf zijn die een oordeel zal moeten vellen over de kwestie of een bepaalde vraag het louter individuele, persoonlijke en/of casuïstische geval overstijgt. Indien dat niet het geval is komt het de Commissie voor dat enige terughoudendheid gerechtvaardigd is.

OM DEZE REDENEN,

Verleent de Commissie een gunstig advies om persoonlijke gegevens vrij te geven in de door de Minister van Justitie bedoelde gevallen voor zover rekening wordt gehouden met bovenstaande beginselen en opmerkingen en voor zover hij telkens geval per geval een belangenafweging maakt inzake de verhouding tussen de problematiek van de privacybescherming en het recht op informatie binnen de uitoefening van de parlementaire controle en anderzijds het recht op informatie in hoofde van de pers.

Voor de Administrateur m.v.,
Het Afdelingshoofd ORM,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere